

BELEIDSPLAN 2011-2013

INGE MAMPAEY
Diensthofd Loket Sociale Dienst
Bouwelse Steenweg 14, 2270 Herenthout
inge.mampaey@ocmwherenthout.be
Tel.: 014 50 21 81

SAMENVATTING VOORAF

Dit beleidsplan geeft weer waar het Loket Sociale Dienst in de toekomst haar accenten wil leggen. Om dit goed te kaderen leest u in eerste instantie onze missie en visie, gevolgd door een situatieschets.

Het organogram en het overzicht van allerhande vergaderingen en wettelijke bepalingen zijn opgenomen in de situatieschets, samen met de omgevingsanalyse.

Sinds 2006 is er een sterke stijging in het bevolkingsaantal in Herenthout. Deze groei is voornamelijk door inwijking. Herenthout heeft opvallend weinig jongeren en veel ouderen.

Door verschillende maatschappelijke ontwikkelingen zien we een verhoging van het aantal huishoudens, veel vraag naar sociale huisvesting en een sterke toename van schuldbemiddeling en budgetbegeleiding/budgetbeheer.

Er is vooral een toename van langdurige werklozen en we verwachten omwille van de economische crisis en het strenger optreden van RVA een sterke stijging van het aantal leefloners.

De huurprijzen in Herenthout zijn eerder aan de hoge kant. Dit komt omdat het woningbestand voornamelijk uit eengezinswoningen bestaat en relatief jong is.

Armoede is meer dan alleen het financiële plaatje. Armoede heeft zijn weerslag op het inkomen, huisvesting, gezondheid, deelname aan socio-culturele activiteiten, enz. Gezien armoede alle levensdomeinen beïnvloedt, is ons hulpverleningsaanbod ook zeer ruim en leggen we ons toe op integrale hulpverlening.

Onze keuzes zijn weloverwogen geformuleerd in doelstellingen met de nodige acties. Hierbij liggen de accenten op:

- beperkt inkomen
- gezondheid
- begeleiding
- psychosociale problemen
- huisvesting
- tewerkstelling
- communicatie
- specifieke doelgroepen

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

LOI:	Lokaal Opvanginitiatief
KSZ:	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
LAC:	Lokaal Advies Commissie
SHM:	Sociale Huisvestingsmaatschappij
SVK:	Sociaal Verhuur Kantoor
ZK:	Zonnige Kempen
Eq LL:	Equivalent leefloon
eq II:	Equivalent leefloon
HD:	Huis Driane
SD:	Sociale Dienst
ISOM:	Intergemeentelijke Samenwerking OCMW's Middenkempen
WZK:	Welzijnszorg Kempen
TWD:	Tewerkstellingsdienst
PWA:	Plaatselijk WerkgelegenheidsAgentschap
CAW:	Centrum Algemeen Welzijnswerk
JAC:	Jongeren Advies Centrum
DOO:	Dienst OpvoedingsOndersteuning
ZIV:	Ziekte- en invaliditeit
WLH:	Werkloosheid
FOD:	Federale OverheidsDienst
KVL:	Kandidaat Vluchteling
VE:	voltijds equivalent
NeptunusII:	informaticapakket Sociale Dienst

INHOUDSOVERZICHT

SAMENVATTING VOORAF	3
GEBRUIKTE AFKORTINGEN	4
INHOUDSOVERZICHT	5
1. Inleiding	6
2. Missie en visie	7
3. Situatieschets	9
3.1 Organogram	9
3.2 Bestuurlijke gegevens	9
3.3 Personeelskader	11
3.4 Wettelijke bepalingen–subsidierglement–Toezicht 11	
3.5 Omgevingsanalyse	12
3.5.1 Demografische en socio-economische ontwikkelingen	12
3.5.1.1 <i>Bevolking</i>	12
3.5.1.2 <i>Leeftijdsopbouw</i>	13
3.5.1.3 <i>Type huishoudens</i>	14
3.5.1.4 <i>Inkomens</i>	14
3.5.1.5 <i>Huisvesting</i>	16
3.5.1.6 <i>Welzijnsindicatoren</i>	18
3.5.2 Welzijn en armoede	20
3.5.3 Loket Sociale Dienst	23
3.5.3.1 <i>Taken</i>	23
3.5.3.2 <i>Hulpverlening</i>	24
3.5.4 Maatschappelijke uitdagingen	25
3.5.4.1 <i>Levensdomeinen</i>	25
3.5.4.2 <i>Doelgroepen</i>	26
3.6 SWOT – analyse	27
4. Doelstellingen	29
5. Begroting	36
6. Aanvullingen na overleg met de Raad (nov.2010)	37

1. Inleiding

Accenten en keuzes

Door overleg en bewust om te gaan met de dienst- en hulpverleningsmogelijkheden is het team van de Sociale Dienst erin geslaagd accenten te leggen en keuzes te maken die zijn neergeschreven in dit beleidsplan.

Menswaardig leven

De Sociale Dienst is het hart van het OCMW. We trachten kansen te creëren voor kansengroepen, garanderen alle sociale grondrechten voor iedereen en werken mee aan het doorbreken van de kansarmoede. In dit plan staan we stil bij het effect van armoede.

Integrale hulpverlening

Omdat we in een veranderlijke samenleving leven is de uitspraak 'follow the flow' niet voor iedereen vanzelfsprekend. Daarom staat onze integrale aanpak nog steeds centraal.

Naast onze algemene werking besteden we aandacht aan de extra noden van onze cliënten. Daarom kozen we ervoor te starten met een 'buddy'-project. Zo wordt er nog meer op maat en op tempo van en met de cliënt gewerkt.

Loket Sociale Dienst

Wij hopen dat u als lezer bij het lezen van dit beleidsplan een duidelijk beeld kan vormen van het Loket Sociale Dienst en het effect van onze samenleving op onze werking.

2. Missie en visie

MISSIE

Garanderen van sociale grondrechten

De missie van het OCMW is gelijk aan de missie van het Lokaal Sociaal Beleid:

Garanderen van sociale grondrechten

Het Lokaal Bestuur stippelt een Lokaal Sociaal Beleid uit om voor elke burger de toegang tot de sociale grondrechten te garanderen, opdat iedereen in menselijke waardigheid kan leven. Het beleid heeft hierin specifieke aandacht voor kwetsbare groepen en kansarmen.

Acties = remediërend preventief

Acties = remediërend en preventief

Het Lokaal Bestuur verzekert en coördineert de uitbouw van een maatschappelijke dienst- en hulpverlening door acties te realiseren: enerzijds vanuit eigen diensten, anderzijds via samenwerking met lokale actoren en actoren buiten Herenthout. Waar mogelijk zal het zelf hulpverleners, in andere gevallen zal het de hulpvrager de weg wijzen en de hulpverlening coördineren. De acties zijn zowel remediërend als preventief.

Laagdrempelig

Laagdrempelige dienstverlening

Bij de organisatie van laagdrempelige maatschappelijke dienst- en hulpverlening staat de cliënt centraal. Iedereen kan met zijn hulpvraag terecht aan het loket waar hij/zij op de meest klantvriendelijke en efficiënte manier wordt verder geholpen of doorverwezen.

Beleid = integraal, geïntegreerd, transparant

Beleid = integraal, geïntegreerd, transparant

Het lokaal bestuur wil een flexibel en transparant beleid voeren waar de betrokkenheid van de burgers, doelgroepen en organisaties optimaal is. Het lokaal bestuur kiest voor een integrale en geïntegreerde aanpak.

VISIE SOCIALE DIENST

Dienst- verlening voor iedereen

Dienstverlening voor iedereen!

De Sociale Dienst fungeert als het 'hart van het OCMW van Herenthout'. Hij zorgt voor zowel de sociaal-emotionele, praktische, materiële als financiële hulpverlening en streeft ernaar het maatschappelijk draagvlak zo breed mogelijk te houden.

Door zijn laagdrempeligheid tracht hij zo veel mogelijk vertrouwen in te boezemen bij de burger.

Met behulp van verschillende methodieken wordt er dienstverlening op maat aangeboden met extra aandacht voor kansengroepen. Zo streven we naar een optimale verzelfstandiging van eenieder en stellen we hem/haar in de mogelijkheid sociale rechten te leren kennen en uit te putten.

SD treedt proactief en reactief op

SD treedt proactief en reactief op

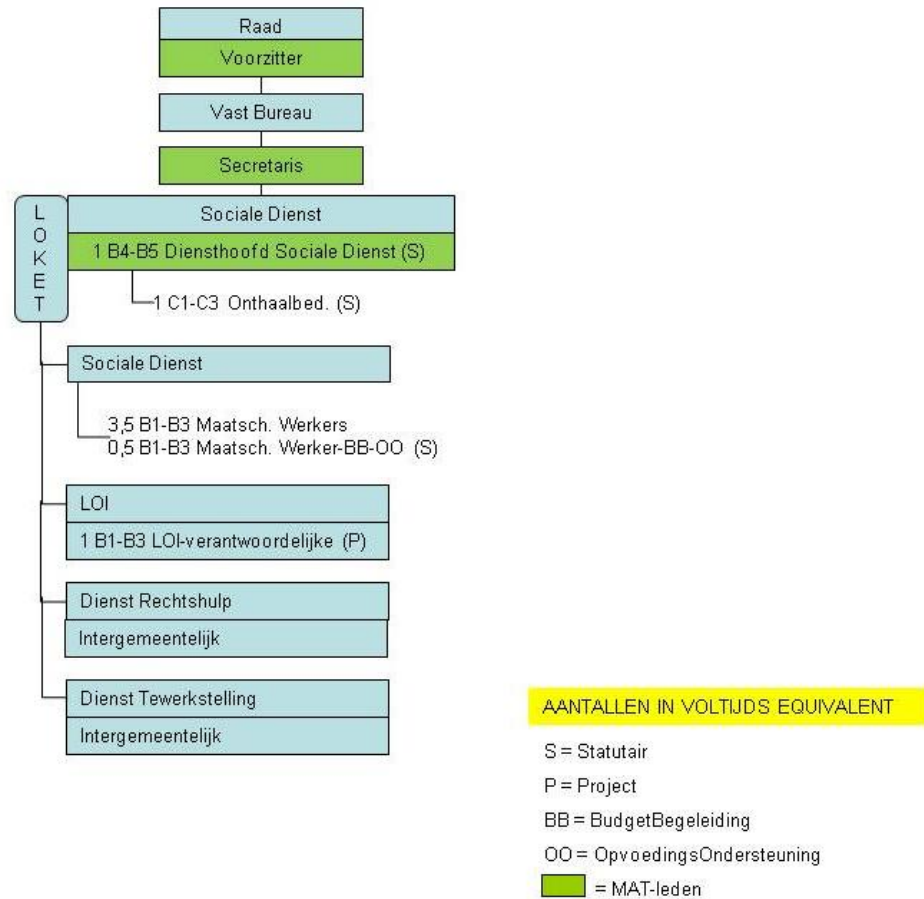
Als eerstelijnsdienst heeft de Sociale Dienst zowel een opvang- als een draaischijffunctie.

Aan de hand van de maatschappelijk studies detecteert de sociale dienst probleemvelden en -groepen om proactief en/of reactief op te treden. Zo is o.a. preventief werken naar kinderen toe een investering voor de toekomst.

Door de zelfkritische houding staat de sociale dienst ervoor open om zijn hulpverlening met regelmaat in vraag te stellen en bij te sturen daar waar nodig om zo een transparant en duidelijk beleid te garanderen.

3. Situatieschets

3.1 Organogram

3.2 Bestuurlijke gegevens

Om haar opdracht goed te vervullen is de Sociale Dienst ook betrokken bij verschillende vormen van overleg zowel intern als extern.

Het is belangrijk om het evenwicht te bewaren tussen beleidgericht overleg en cliëntgericht overleg. Deelname vanuit de SD aan een overleg met gesprekspartners met een andere achtergrond, maakt dit des te meer belangrijk om onze verplichtingen naar de cliënt toe niet uit het oog te verliezen.

Overleg	Rol	Frequentie
Teamvergadering (dossier bespreking, dagelijkse werking, ...)	Diensthofd: voorzitter Mw's: deelnemen	2x/mnd
OM	Diensthofd: deelnemen	2x/mnd
MAT	Diensthofd: beleid	1x/mnd
WOSD	Diensthofd: overleg	1x/mnd
Algemeen vergadering SD (bespreking methodieken, intervisie, gelijkstemmen van werking, ...)	Diensthofd: voorzitter Mw's: deelnemen	+/- 10x/mnd (op afroep)
DB ISOM	Diensthofd: afstemmen intergemeentelijke visie/werking	6x/jaar
Adviesgroep ISOM	Diensthofd: adviseren, voorstellen, overleg	1x/mnd
PWA-Raad van bestuur	Diensthofd: bewaken van realisatie doelstellingen i.h.k.v. tewerkstelling inzake LSB	1x/mnd
DHO	Diensthofd: afstemmen personeelsbeleid	6x/jaar
Regio LOI	Mw LOI	1x/6 weken
WG Socio-cul	Mw + sociaal werker: besteding premie	4x/jaar
LAC Eandis	Diensthofd: voorzitter	4x/jaar
LAC Pidpa	Diensthofd: voorzitter	1x/jaar
Stuurgroep gezondheid	Diensthofd: deelnemen	4x/jaar
Overleg TWD ISOM	Mw: overleg	4x/jaar
Overleg PWA	Mw: overleg	4x/jaar
Werkwinkel H'tals DB	Diensthofd: vervanging PWA	4x/jaar
Lokaal Woonoverleg	Diensthofd: overleg	4x/jaar
Gebruikersvergadering Cipal	Diensthofd: deelname Mw: deelname	3x/jaar
Raad	Diensthofd: voorbrengen individuele dossiers, beleid	1x/mnd
Vast Bureau	Diensthofd: voorbrengen individuele dossiers, beleid	1x/mnd
Algemeen Vergadering ISOM	Diensthofd: deelnemen	1x/jaar
Psyche Kempen	Diensthofd: deelnemen	2x/jaar

3.3 Personeelskader

Voorzien in kader	Invulling
Diensthooft: 1VE statutair B4-B5	Ok
Onthaalbediende: 1VE statutair C1-C3	Ok
Maatschappelijk werkers SD: 4VE statutair B1-B3	3,9 ingevuld waarvan: 1,6 VE statutair 1 VE project (Sociale Maribel) 1 VE geoco 0,3 VE contractueel
Maatschappelijk werker LOI: 1VE contractueel B1-B3	Ok
Dienst Tewerkstelling (regionaal)	Ok
Dienst Rechtshulp (regionaal)	Ok

3.4 Wettelijke bepalingen–subsidiereglement–Toezicht

- Organieke Wet 8 juli 1976 betreffende Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn
- Decreet van 19 maart 2004 betreffende het lokaal sociaal beleid
- Decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn
- Decreet van 20 december 1996 tot regeling van het recht op minimumlevering van elektriciteit, gas en water
- Koninklijk Besluit van 13 januari 2003 houdende vaststelling van de criteria voor het evalueren van het onbreken van voldoende maatregelen genomen door het OCMW ten aanzien van vreemdelingen die zich vluchteling hebben verklaard of die aangevraagd hebben om als vluchteling te worden erkend en van de aanvaardbare bewijsmogelijkheden om dit ontbreken van voldoende maatregelen te weerleggen
- Koninklijk Besluit van 12 december 1996 betreffende de dringende medische hulp die door OCMW's wordt verstrekt aan de vreemdelingen die onwettig in het Rijk verblijven
- Koninklijk Besluit van 24 juni 2004 tot bepaling van de voorwaarden en de modaliteiten voor het verlenen van materiële hulp aan een minderjarige vreemdeling die met zijn ouders illegaal in het Rijk verblijft (illegale kinderen)
- Koninklijk Besluit van 21 september 2004 tot toekenning van een installatiepremie door het OCMW aan bepaalde personen die hun hoedanigheid van daklozen verliezen
- Koninklijk Besluit van 4 maart 2005 tot uitbreiding van het netwerk van de sociale zekerheid tot de OCMW's, voor wat betreft hun opdrachten inzake het recht op maatschappelijke dienstverlening, met toepassing van artikel 18 van de Wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
- Koninklijk Besluit van 9 mei 1984 tot uitvoering van artikel 100bis, §1 van de Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (terugvordering)
- Besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 1997 betreffende de samenstelling en de werking van de lokale adviescommissie omtrent de minimale levering van elektriciteit, gas en water

- Wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie (leefloon)
- Koninklijk Besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie (leefloon)
- Wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn
- Koninklijk Besluit van 20 maart 2003 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van artikel 15, vierde lid, van de Wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (bevoegd OCMW)

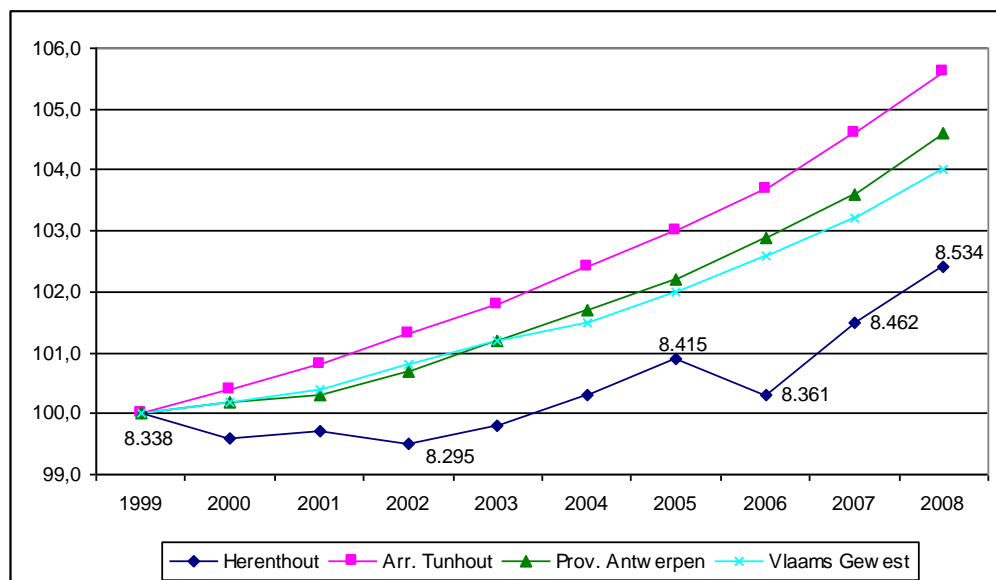
3.5 Omgevingsanalyse

3.5.1 Demografische en socio-economische ontwikkelingen

3.5.1.1 Bevolking

Bevolkings- aantal

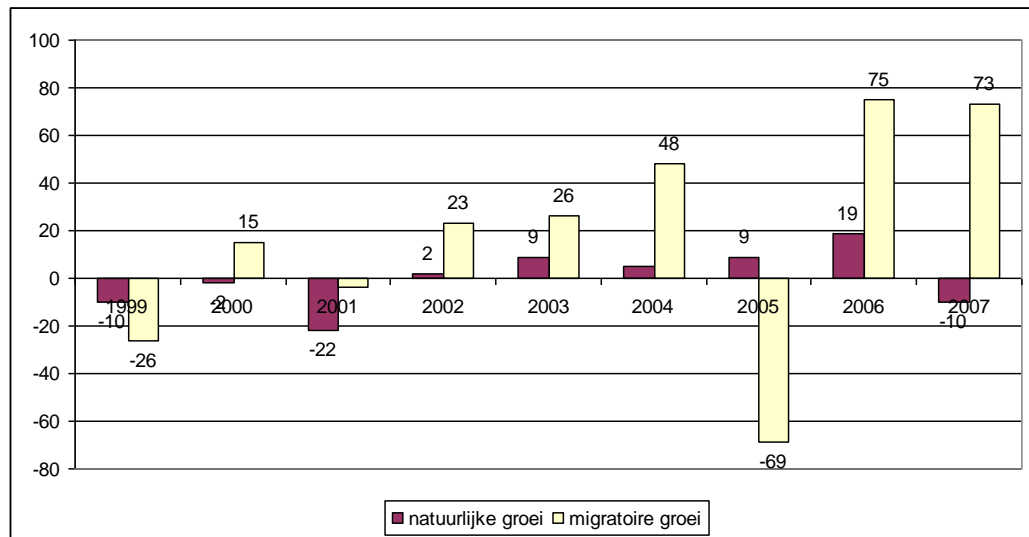
Figuur 1: Evolutie van het aantal inwoners tijdens de periode 1999-2008

Een analyse van de bevolkingsgegevens in Herenthout levert een aantal vaststellingen op die van belang zullen zijn voor onze dienstverlening. In vergelijking met de omliggende gemeenten en de referentieregio's kenmerkt Herenthout zich door een zwakke bevolkingstoename. Sinds 2006 zien we toch terug een sterke groei.

Bevolkings- groei

Figuur 2: jaarlijkse bevolkingsgroei in Herenthout, 1999 – 2007

Bron: FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, Dienst Demografie

Herenthout groeit enkel aan op migratoire wijze (inwijking) en niet op natuurlijke wijze. Opvallend daarbij is dat de gemeente relatief veel ouderen (+65 jaar) aantrekt.

Herenthout heeft een vrij lage bevolkingsdichtheid. Dit is eenvoudig te verklaren doordat het aandeel bebouwde of bebouwbare oppervlakte in Herenthout laag is in vergelijking met de buurgemeenten. Maar als we de bevolkingscijfers bekijken ten opzichte van de bebouwbare oppervlakte, is de bevolkingsdichtheid in Herenthout vergelijkbaar met de buurgemeenten.

3.5.1.2 Leeftijdsopbouw

Ontgroening en vergrijzing

Tabel 1: Leeftijdsopbouw op regionaal niveau, anno 2008

	< 20 jaar		20-64 jaar		> 64 jaar		totaal abs.
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
Herenthout	1.754	20,6	5.328	62,4	1.452	17,0	8.534
Grobbendonk	2.436	22,5	6.678	61,7	1.701	15,7	10.815
Heist-op-den-Berg	8.054	20,5	24.073	61,4	7.072	18,0	39.199
Herentals	5.314	20,2	16.299	62,0	4.655	17,7	26.268
Nijlen	4.577	21,6	12.958	61,1	3.675	17,3	21.210
Arr. Turnhout	92.761	21,7	265.262	62,1	69.014	16,2	427.037
Prov. Antwerpen	383.552	22,4	1.030.440	60,1	301.715	17,6	1.715.707
Vlaams Gewest	1.360.229	22,1	3.701.177	60,1	1.100.194	17,9	6.161.600

Bron: FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, Dienst Demografie

De leeftijdsopbouw in Herenthout is vergelijkbaar met de omliggende gemeenten. In vergelijking met de hogere referentieregio's valt toch op dat Herenthout relatief weinig jongeren en meer ouderen telt.

3.5.1.3 Type huishoudens

Meer alleenstaan- den en eenouder- gezinnen

Tabel 2: Evolutie van het aantal alleenstaanden en eenoudergezinnen, 1999-2008

	alleenstaanden			eenoudergezinnen		
	1999	2008	index	1999	2008	index
Herenthout	609	895	147,0	298	430	144,3
Grobbendonk	839	993	118,4	312	506	162,2
Heist-op-den-Berg	3.300	4.164	126,2	1.303	2.067	158,6
Herentals	2.521	3.354	133,0	1.077	1.473	136,8
Nijlen	1.504	1.954	129,9	670	1.067	159,3
Arr. Turnhout	33.327	43.931	131,8	12.699	20.401	160,7
Prov. Antwerpen	206.070	235.681	114,4	61.909	90.549	146,3
Vlaams Gewest	638.481	767.133	120,1	213.538	317.269	148,6

Bron: FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, Dienst Demografie

Het aantal huishoudens neemt in de beschouwde periode (1999-2008) toe in Herenthout. De samenstelling van de huishoudens wijzigt door verschillende maatschappelijke ontwikkelingen waaronder de stijgende aantallen en aandelen alleenstaanden en eenoudergezinnen. De gezinsverdunding is een belangrijk gegeven op vlak van huisvesting. Het verklaart waarom er bij een dalend of stagnerend bevolkingscijfer toch een toenemende vraag kan zijn naar kleinere woningen of appartementen.

3.5.1.4 Inkomens

Netto inkomen

Tabel 3: Evolutie van het jaarlijks netto-inkomen (in €), 2000 – 2007

		Herenthout		Arr. Turnhout	Prov. Antwerpen	Vlaams Gewest
		2000	2007	2007	2007	2007
< 10.000 €	%	11,9	14,8	16,6	17,8	17,4
10.001- 20.000 €	%	39,3	34,1	30,8	31,4	31,3
20.001- 30.000 €	%	24,0	23,4	23,2	22,2	22
30.001- 40.000 €	%	12,8	10,3	11,2	10,6	10,7
40.001 - 50.000 €	%	6,4	7,6	7	6,5	6,8
> 50.000 €	%	5,6	9,8	11,2	11,5	11,8
gem. inkomen per inwoner	in €	10.661	15.190	15.358	15.535	15.607
gem. inkomen per aangifte	in €	23.563	25.921	26.502	26.673	26.967
mediaaninkomen	in €	19.699	20.440	20.894	20.295	20.482
totaal aantal aangiften	in €	3.759	4.980	246.357	994.877	3.553.234

Bron: FOD Economie – Algemene Directie Statistiek, Financiële statistieken

Het gemiddelde inkomen neemt doorheen de jaren toe in Herenthout, maar blijft lager dan het Vlaamse gemiddelde. Een behoorlijk aantal gezinnen blijkt dus in aanmerking te kunnen komen voor een sociale huur- of koopwoning. We moeten als openbaar bestuur voldoende betaalbare huisvestingsmogelijkheden voorzien.

Werkloosheid

Tabel 4: NWWZ naar leeftijd en werkloosheidsduur, 2009

	< 1 jaar		1 tot 2 jaar		> = 2 jaar		totaal	
	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.
Herenthout < 24 jaar	53	30,3	8	19,0	2	3,6	63	23,2
25-34 jaar	41	23,4	8	19,0	6	10,9	55	20,2
35-49 jaar	50	28,6	10	23,8	9	16,4	69	25,4
50+	31	17,7	16	38,1	38	69,1	85	31,3
totaal	175	100,0	42	100,0	55	100,0	272	100,0

Bron: Arbeidsmarkt vraag en aanbod statistieken VDAB via <http://arvastat.vdab.be/arvastat/index.htm>

De werkloosheidsgraad schommelt doorheen de jaren en volgt die van in het arrondissement, al valt op dat de gemiddelde werkloosheidsgraad in Herenthout over het algemeen lager is dan in het arrondissement. Belangrijk is het aandeel niet werkende werkzoekenden (NWWZ), (langer dan) 2 jaar werkzoekend. In deze categorie neemt het aandeel laaggeschoolde 50-plussers de bovenhand. Deze langdurige werklozen vormen een belangrijke doelgroep voor het Loket Sociale Dienst met name tewerkstelling.

**Daling
leefloners?
Sterke
stijging
verwacht!**

Tabel 5: Evolutie van het aantal leefloners¹

	1999	2008	evolutie (%)		aantal per 1.000 actieven - 2008
			groei	index	
Herenthout	9	4	-5	44,4	0,8
Grobbendonk	24	13	-11	54,2	1,9
Heist-op-den-berg	95	48	-47	50,5	2,0
Herentals	72	49	-23	68,1	3,0
Nijlen	26	24	-2	92,3	1,9
Arr. Turnhout	1.057	912	-145	86,3	3,4
Provincie Antwerpen	9.722	7.331	-2.391	75,4	7,1
Vlaams Gewest	25.855	22.396	-3.459	86,6	6,1

Bron: www.lokaalstatistieken.be

In absolute aantallen merken we een dalend aantal leefloners in Herenthout zelf, alsook in de omliggende gemeenten en de referentieregio's. Relatief gezien daalt het aantal leefloners het sterkst in Herenthout, al is de daling in Heist-op-den-Berg ook opmerkelijk. Het aantal leefloners wordt gemeten telkens op 1 januari. Dit betekent dat leefloners die in de loop van het jaar bv. van februari tot augustus leefloon hebben genoten, niet mee in deze telling zijn opgenomen. Een sterke stijging wordt verwacht omwille van de economische crisis en het actiever optreden door RVA met meer schorsingen van het recht op werkloosheid tot gevolg.

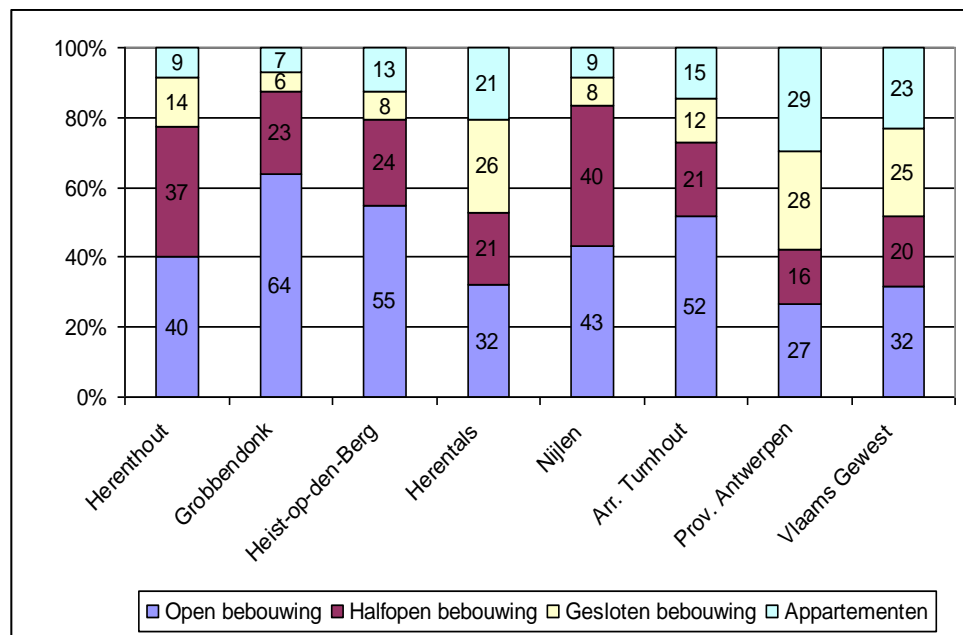
¹ Het leefloon is een minimuminkomen voor wie niet over toereikende bestaansmiddelen beschikt. Het bedrag is afhankelijk van de gezinssituatie.

3.5.1.5 Huisvesting

Ondanks de zwakke bevolkingstoename kende de gemeente Herenthout een sterke stijging van het woningbestand. Herenthout kenmerkt zich op die manier door een relatief jong woningbestand in vergelijking met de buurgemeenten. Uit de algemene socio-economische enquête dd. 01/10/2001 van FOD Economie blijkt echter dat in Herenthout 714 woningen zijn die hoogstens voldoen aan klein comfort. Hieronder verstaan we isolatie, sanitaire voorziening, veiligheid enz. Het stimuleren om deze woningen tijdig te renoveren, zodat de kwaliteit ervan in stand gehouden of verbeterd wordt, blijft een must!

Beperkt aantal appartementen

Figuur 3 : Particuliere woningen naar woningtype, 1 januari 2009

Bron: Berekeningen Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie op basis van gegevens van FOD Financiën (Kadaster)

Anno 2009 bestaat het woningbestand in Herenthout uit 91,3% eengezinswoningen en 8,7% appartementen. Het lage aandeel appartementen illustreert duidelijk het landelijke karakter van de gemeente in vergelijking met het kleinstedelijk gebied Herentals (met een aandeel appartementen van 20,7%).

Sociale huisvesting

Het aantal sociale woningen op 31 december 2007 bedraagt 307 huurwoningen (8,62% van het totale woningpatrimonium) en 47 koopwoningen (1,34% van het totale woningpatrimonium). In totaal is er in de gemeente Herenthout een sociaal woonaanbod van 9,95%, wat zeer hoog is in vergelijking met de omliggende gemeenten. (Grobbendonk: 1,76% sociale huur; Nijlen: 1,78% sociale huur; Heist-op-den-Berg: 7,08% sociale huur).

In Herenthout zijn er 2 sociale huisvestingsmaatschappijen actief, met name de Kleine Landeigendom (KLE) Zuiderkempen en de Zonnige Kempen. KLE richt zich op sociale koopwoningen, Zonnige Kempen op sociale huurwoningen. Op 21 april 2010 stonden er in totaal 214

kandidaat-huurders op de wachtlijst bij de Zonnige Kempen voor een sociale huurwoning in Herenthout.

De meeste kandidaat-huurders zijn jonger dan 55 jaar (75%). Hiertegenover staat wel dat 25% van de kandidaat-huurders (53 personen) in aanmerking komt voor een bejaardenwoning.

Tabel 6: Vraag versus aanbod, aandeel sociale huurwoningen in Herenthout, 2010

	Absolute cijfers		Relatieve cijfers	
	Vraag	Aanbod	Vraag%	Aanbod%
Bejaardenwoning (1 – 2 slpk)	63	40	9,2	13,0
Studio (0 slpk)	3	17	0,4	5,5
Woongelegenheid – 1 slk	206	13	30,0	4,2
Woongelegenheid – 2 slk	303	33	44,1	10,7
Woongelegenheid – 3 slk	95	177	13,8	57,7
Woongelegenheid – >3 slk	17	27	2,5	8,8
Totaal	687	307	100,0	100,0

Bron: Zonnige Kempen en eigen verwerking (woonplan Herenthout)

De grote vraag naar woongelegenheden met 1 en 2 slaapkamers valt op, terwijl het aanbod hier eerder beperkt is. Deze tabel toont wat algemeen aan gevoeld werd, met name dat er een grote nood is aan kleinere sociale woningen.

Van de kandidaat-huurders bij de Zonnige Kempen is 49% na 1 januari 2009 ingeschreven.

Ook het Sociaal Verhuurkantoor (SVK) Zuiderkempen is actief in Herenthout. Op 31 december 2009 bestond het woningbestand van SVK Zuiderkempen in Herenthout uit 2 woningen (telkens met 2 slaapkamers). Deze werden gehuurd door een éénoudergezin en een koppel met kinderen.

huisvesting specifieke doelgroepen:

- senioren

Herenthout beschikt voor de opvang van senioren over 101 erkende plaatsen in het RVT Boeyendaalhof en 52 serviceflats. Het RVT is in privé beheer, de serviceflats zijn eigendom van gemeente Herenthout. Verder wordt er momenteel gewerkt aan een project van 19 extra serviceflats aan het Boeyendaalhof (privé). Zonnige Kempen heeft een aantal wooneenheden die uitsluitend aan senioren worden verhuurd.

- OCMW huisvesting

Voor de opvang van asielzoekers heeft het OCMW 7 woongelegenheden ter beschikking. Bovendien beschikt het OCMW over 2 noodwoningen en 6 doorgangswoningen. Het OCMW verhuurt ook 3 woongelegenheden die niet voor een specifieke doelgroep worden voorbehouden.

- personen met een handicap

Zonnige Kempen heeft een aantal wooneenheden die specifiek zijn ingericht voor deze doelgroep. Een aantal serviceflats zijn ingericht voor rolstoelgebruikers.

Voor elk wat wils?

3.5.1.6 Welzijnsindicatoren

a) Berekening van het armoederisico

Nog steeds armoede

De algemene directie statistiek en economische informatie (ADSEI²) heeft het armoederisico berekend in functie van de leeftijdscategorieën en het huishoudtype voor het jaar 2008 in het Vlaams Gewest. Zo zouden 65-plussers een armoederisico kennen van 19,4%. Eenoudergezinnen hebben een verhoogd armoederisico van 28,5%. Alleenstaande mannen kennen een armoederisico van 15,3% en voor alleenstaande vrouwen bedraagt het risico 22,6%. Deze percentages liggen beduidend hoger voor 65-plussers, alleenstaanden en eenoudergezinnen dan voor huishoudens met 2 volwassenen, al dan niet met kinderen.

In Herenthout zijn er 1.452 65-plussers. Dit betekent dat 282 65-plussers een verhoogd armoederisico kennen. Herenthout telt verder 895 alleenstaanden en 430 eenoudergezinnen in 2008. Op basis van deze gegevens zouden ongeveer 123 eenoudergezinnen in Herenthout een armoederisico kennen. Gegevens tonen aan dat 426 mannen en 469 vrouwen geregistreerd zijn als alleenstaande. Dit betekent dat ongeveer 65 mannen en 106 vrouwen een verhoogd armoederisico kennen.

Armoedebarometer

Aansluitend op dit onderzoek werd in 2009 de Interfederale Armoedebarometer³ ontworpen. Dit instrument heeft als voornaamste doel om het verschijnsel armoede beter bekend te maken in België zodat deze beter kan bestreden worden. De armoedebarometer meet op basis van inkomen & schuld, gezondheidszorg, werk, onderwijs, wonen en deelname aan socio-culturele en sportieve activiteiten. Enkele resultaten:

- Personen met kinderen die niet actief zijn op de arbeidsmarkt hebben een armoederisico van 74,5%.
- Personen met een laag opleidingsniveau hebben een armoederisico van 23%.
- Het percentage bij alleenstaande personen met invaliditeitsuitkering bedraagt zelfs 94% en indien deze alleenstaande pensioengerechtigd is bedraagt dit 104%.
- In de groep met de 20% laagste inkomens heeft 42,4% een negatieve inschatting van de eigen gezondheid.
- Personen die geen volledig jaar hebben gewerkt, hebben een armoederisico van 11,5%.
- Vroegtijdige schoolverlaters hebben een armoederisico van 13,8%.
- In de groep met de 20% laagste inkomens leeft 50,8% in een woning van slechte kwaliteit.
- In de groep met de 20% laagste inkomens neemt 80,8% niet deel aan sportieve, recreatieve of artistieke activiteiten. Het gaat hier om personen van 16 jaar en ouder. Bij de totale bevolking bedraagt dit 67,7%.

² http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/cijfers/arbeid_leven/inkomens/armoede/index.jsp

³ Dit kwam tot stand door samenwerking tussen FOD Economie, de ADSEI, de werkgroep Indicatoren van het Nationaal Actieplan Sociale Inclusie en de POD Maatschappelijke Integratie.

b) Geboorten in kansarme gezinnen

Tabel 7: Evolutie van het aantal geboorten in kansarme gezinnen

	1999		2007		index (1999=100)
	aantal	aandeel t.o.v. aantal geboorten	aantal	aandeel t.o.v. aantal geboorten	
Herenthout	2	2,6	3	3,9	150,0
Grobbendonk	0	0,0	1	1,2	-
Heist-op-den-berg	8	2,3	10	3,0	125,0
Herentals	12	4,3	21	8,6	175,0
Nijlen	4	2,0	1	0,5	25,0
Arr. Turnhout	88	2,1	150	3,5	170,5
Prov. Antwerpen	906	5,1	1.956	10,1	215,9
Vlaams Gewest	3.001	4,8	4.828	7,3	160,9

Bron: www.lokaalstatistieken.be

Het aantal geboorten in kansarme gezinnen ligt opvallend laag. Het is positief dat weinig gezinnen in Herenthout in armoede leven.

Kansarmoede is moeilijk te doorbreken en weerspiegelt zich op de verschillende levensdomeinen. We merken wel op dat het aantal geboorten in kansarme gezinnen in Herenthout is gestegen ten opzichte van 1999. Gezien o.a. de economische crisis verwachten we ook de komende jaren nog een verdere stijging.

c) Tegemoetkoming voor een handicap

Tabel 8: Aantal gerechtigden op een tegemoetkoming voor een handicap, anno 2008

	Herenthout			Vlaams Gewest		
	abs.	%	% t.o.v. leeftijdsgroep	abs.	%	% t.o.v. leeftijdsgroep
18-34 jaar	18	7,9	1,2	13.768	8,9	1,2
35-49 jaar	20	8,8	1,0	19.314	12,5	1,4
50-64 jaar	14	6,2	0,8	22.207	14,3	1,9
65-79 jaar	53	23,3	4,9	41.149	26,5	5,1
80+	122	53,7	32,8	58.551	37,8	20,3
Totaal	227	100,0	3,3	154.989	100,0	3,2

Bron: www.lokaalstatistieken.be

Het aantal personen met een handicap is vooral bij de 65-plussers groot. Dit heeft eveneens een weerslag op de vraag naar aangepaste woningen, gezondheidssector, dienst- en hulpverlening.

d) Schuldhulpverlening

Tabel 9: Aantal dossiers budget- en schuldhulpverlening via OCMW Herenthout

	2007	2008	2009	%	Prov. rel.
	Abs.	Abs.	Abs.		
Budgethulpverlening zonder schulden					
Budgetbegeleiding	0	7	7	43,8	23,9
Budgetbeheer	10	12	9	56,3	76,1
Totaal	10	19	16	100,0	100,0
Schuldhulpverlening					
Schuldbemiddeling	28	18	1	1,5	35,1
Schuldbemiddeling en budgetbegeleiding/budgetbeheer	26	36	44	64,7	25,0
Collectieve schuldenregeling: schuldbemiddeling via advocaat	30	28	23	33,8	39,0
Collectieve schuldenregeling: schuldbemiddeling en budgetbegeleiding/budgetbeheer via ocmw	0	0	0	0,0	0,9
Totaal	84	82	68	100,0	100,0

Bron: Vlaams Centrum Schuldbemiddeling en Nationale Bank van België

De dossiers inzake budgethulpverlening zonder schulden variëren van jaar tot jaar. Wat betreft de dossiers inzake schuldhulpverlening kan er toch duidelijk een dalende trend worden waargenomen tussen 2007 en 2009. Enkel bij de schuldbemiddeling en budgetbegeleiding/budgetbeheer is er een sterke stijging. Anno 2009 zijn er 16 dossiers met budgethulpverlening (zonder schulden) en 68 met schuldhulpverlening.

3.5.2 Welzijn en armoede

Wat is armoede?

'In ons land leeft 1 op 7 onder de armoedegrens!'

Als we aan armoede denken, denken we vaak alleen aan het financieel aspect. Armoede leidt tot uitsluiting op verschillende domeinen. Zo hebben mensen in armoede:

- Verhoogde kans op een slechte gezondheid
- vaker een onaangepaste woningen
- hebben minder toegang tot onderwijs en informatie
- grotere kans op vereenzaming
- hebben minder kansen op de arbeidsmarkt
- minder deelname aan het verenigingsleven en sport- of vrijetijdsactiviteiten
- enz.

Wanneer is iemand arm?

Meten van armoede is geen eenvoudige opdracht. In het kader van het Federaal Plan Armoedebestrijding werd een Interfederale Armoedebaremeter ontwikkeld. Dit instrument toont aan hoe wijdverspreid armoede wel niet is. De barometer wordt elk jaar gepubliceerd met de recentste armoedecijfers⁴.

Beperkt inkomen

a) Inkomen

Bij armoede gaat het niet enkel om financiële middelen, maar het speelt toch een zeer belangrijke rol. Om op een menswaardige manier te kunnen participeren aan de samenleving heb je tenslotte financiële middelen nodig. Een recent onderzoek vanuit de KHK 'Budgetstandaard voor Vlaanderen' toont aan dat het totale budget voor een alleenstaande persoon € 976 bedraagt en voor een koppel € 1.296. Ervan uitgaande dat het gaat om gezonde personen, dat alle rechten zijn uitgeput en het geluk om in een sociale woning te wonen. De meerkost voor een kind kan oplopen van € 259 tot € 564 afhankelijk van de leeftijd en de gezinssituatie. De kosten voor kinderen in éénoudergezinnen vallen hoger uit dan deze voor kinderen in twee oudergezinnen omdat vaste kosten hetzelfde blijven voor een alleenstaande als voor een koppel. De kostprijs van een kind stijgt vooral met de leeftijd.

Het niet hebben van voldoende middelen leidt vaak tot uitsluiting op verschillende levensdomeinen.

b) Huisvesting

Mensen die aangewezen zijn op huurwoningen lopen meer kans om in armoede terecht te komen. Op de private huurwoningmarkt hebben mensen met een laag inkomen slechts een zeer beperkte keuze. Vaak komen ze in een woning van slechte kwaliteit terecht waar ze toch nog een hoge huurprijs moeten betalen.

Kwaliteit versus huurprijs

Naast de maandelijkse huurprijs zijn er nog de kosten van water, elektriciteit, verwarming, enz. In woningen van slechte kwaliteit lopen de energiekosten snel op. Goedkope leidingen en slechte isolatie van muren en ramen zorgen voor een groot warmteverlies. De huurder is afhankelijk van zijn huiseigenaar wat betreft de isolatie van de woning. Ook slechte en verouderde huishoudtoestellen zijn zware energievreters. Vlaams minister van Energie en Wonen Freya Van den Bossche wil ervoor zorgen dat dakisolatie een verplichte basisnorm wordt in elke huurwoning en zal onderzoeken hoe de bestaande energiescans kunnen worden uitgebreid tot heuse woonscans. De bedoeling is dat bij elke huurwoning uiterlijk 2020 het dak is geïsoleerd. Zoniet zou de woning niet langer mogen verhuurd worden. Een goede maatregel om de huurder te beschermen, was het niet dat het verhuurderssyndicaat nu al meedeelt dat de verhuurder deze kostprijs zal doorrekenen in de huur. Dit terwijl het isoleren na aftrek van de bestaande premies slechts 300 à 400 € bedraagt. Bijgevolg is opnieuw de huurder de dupe van het systeem.

⁴ <http://www.mi-is.be/>

Discriminatie op de huurmarkt

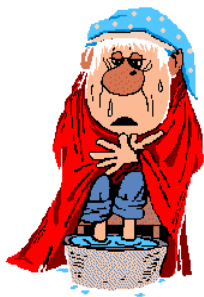
Bij het aangaan van een huurcontract hoort een huurwaarborg. Kandidaat huurders die hiervoor beroep moeten doen op het OCMW missen hierdoor vaak hun kans op het huren van de woning. Verhuurders wensen geen 'OCMW-cliënteel'. Als de maatschappelijk werker hun vooroordelen tracht te weerleggen, komen de verhuurders al snel met andere redenen waarom ze niet aan betrokkene wensen te verhuren.

Slechte kwaliteit van de woning maakt dat de bewoners sneller ziek zullen worden met ook hier weer kosten aangekoppeld die te zwaar doorwegen op hun budget.

Een eigen huis staat echter niet garant om niet in de armoede terecht te komen. Het onderhoud en comfortinvesteringen wegen vaak te zwaar door op het budget. Het gebrek aan informatie over bestaande premies en de schrik voor de totale kost kan de oorzaak zijn van het niet aanpassen van de woning.

c) Gezondheidsproblemen

Arm maakt ongezond, ongezond maakt arm

Zowel de lichamelijke als geestelijke gezondheid wordt op de proef gesteld bij mensen die leven in armoede. Verschillende factoren kunnen ervoor zorgen dat mensen in armoede vaker te kampen krijgen met gezondheidsproblemen. Dit kan zijn door slechte leef- en woonomstandigheden, ongezonde job, piekeren over de toekomst en wakker liggen van rekeningen die niet betaald kunnen worden, ongezonde voeding, ...

Er zijn ook mensen die dreigen in de armoede terecht te komen door de hoogoplopende en aanslepende gezondheidskosten. Mensen gaan wikken en wegen tussen gezondheid en levensnoodzakelijke uitgaven waardoor bezoeken aan dokters en tandartsen vaker worden uitgesteld. Uiteraard blijft dit niet altijd zonder gevolg en worden de gezondheidsproblemen alleen maar erger.

De toegankelijkheid voor de gezondheidszorg voor mensen met een laag inkomen werd verbeterd door het invoeren van het Omnio-statuuut. Een goed initiatief was het niet dat je dit als lid van een mutualiteit zelf dient aan te vragen. Mensen die hiervan geen weet hebben en dit niet bevragen bij de mutualiteit kunnen dus geen gebruik maken van dit voordeel ook al hebben ze recht op dit statuut. Daarnaast bestaat ook de derdebetalersregeling, maar zijn er zeer weinig artsen die hiervan gebruik maken. Dit omdat de aangifte door de arts tijdrovend is en zij lange tijd op hun geld dienen te wachten. Artsen zijn immers ook niet in de mogelijkheid om na te gaan of de mutualiteit al dan niet in regel is waardoor de kans op het niet ontvangen van de tussenkomst reëel is.

Het hebben van een sociaal netwerk speelt ook voor de gezondheid een belangrijke rol. Met een goed uitgebouwd sociaal netwerk is er altijd wel iemand waarop je beroep kan doen bij ziekte. Heb je dit niet maar heb je toch dringend boodschappen nodig, dan ben je aangewezen op een dienst zoals gezinszorg waarvoor je uiteraard een prijskaartje moet betalen.

Socio- culturele participatie

d) Beperkte deelname aan sociaal leven

Het eerste waar mensen in armoede op besparen zijn uitstapjes maken, deelnemen aan sportactiviteiten, cultuur, ... Hierdoor hebben ze minder sociale contacten en kunnen ze dus niet werken aan een eigen sociaal netwerk wat kan leiden tot eenzaamheid en isolement.

Deelnemen aan activiteiten allerhande draagt mee bij tot het opkrikken van het zelfvertrouwen. Ontspanning is nodig om de dagelijkse spanning en stress die mensen in armoede ondervinden even achter zich te kunnen laten. Om te kunnen deelnemen aan het sociale leven speelt het financiële een rol. Deelname aan een activiteit en ter plaatse ook nog een drankje of iets dergelijks nuttigen heeft al vlug een zware impact op hun budget. Daarnaast hebben zij vaak niet de geschikte kledij. Een plaatselijke theatervoorstelling kan voor deze specifieke doelgroep financieel toegankelijk gemaakt worden, maar je niet kunnen opkleden zoals toch de gewoonte is bij het grote publiek zorgt voor een extra drempel. Ook de bekendheid van de activiteiten van bestaande verenigingen en mobiliteit speelt een rol.

3.5.3 Loket Sociale Dienst

3.5.3.1 Taken

SD voor iedereen!

De kernopdracht van een OCMW-Sociale Dienst vloeit voort uit artikel 1 van de Organieke wet. Deze bestaat erin ervoor te zorgen dat alle burgers van de gemeente de mogelijkheid hebben om op een menswaardige manier te leven.

De Sociale Dienst staat ter beschikking van elke burger. In praktijk legt de Sociale Dienst haar prioriteit bij kansarme groepen, groepen die met uitsluiting bedreigd zijn en wordt hulpverlening op maat aangeboden. Het gaat hier van een informatieve vraag tot psychosociale begeleiding. Er is sprake van eenmalige contacten, kortstondige dossiervorming tot langdurige begeleidingen en dit op verschillende levensdomeinen. Om deze kernopdracht te vervullen zijn er specifieke taken toegewezen aan de Sociale Dienst en hebben we hiervoor specifieke voorzieningen opgericht zoals het dienstencentrum, Dienst OpvoedingsOndersteuning, intergemeentelijke tewerkstellingsdienst en juridische dienst. Daarnaast heeft de Sociale Dienst nog gemeentelijke taken toegeëigend omwille van het sociale karakter zoals bijvoorbeeld aanvraag pensioenen.

Budgethulpverlening

Budgetbegeleiding, budgetbeheer, bemiddeling met schuldeisers, opladen budgetmeter EANDIS, bemiddeling inzake nutsvoorzieningen, collectieve schuldenregeling.

Financiële steun

Leefloon, voorschotten op uitkeringen, tussenkomst medische kosten, verwarmingstoelage, tussenkomst in plaatsingskosten bij rust en/of verzorgingstehuis, tussenkomst in dringende rekeningen.

Hulp bij wonen

Huurwaarborg, crisisopvang, begeleiding bij woonproblemen.

Opvang vreemdelingen en asielzoekers

Procedure–begeleiding en administratieve ondersteuning, huisvesting, tussenkomst medische kosten, financiële steun.

Rechtshulp

Juridisch advies en bemiddelen.

Sociale administratie

Pensioen, aanvraag hulp aan bejaarden, aanvraag inkomensvervangende tegemoetkoming en integratietegemoetkoming, aanvraag sociale en fiscale voordelen, aanvraag Vlaamse zorgverzekering, gemeentelijke mantelzorgtoelage voor 70-plussers, aanvraag provinciale thuisverzorging bejaarden of gehandicapte kinderen.

Tewerkstelling

Contactpunt werkwinkel / PWA, hulp bij zoeken naar werk, opleiding en vorming, informeren over tewerkstellingsmaatregelen, nieuwe werklozen inschrijven, informeren en opvolgen, PWA-cheques, informeren van werkzoekenden over RVA–reglementering en tewerkstellingsmaatregelen, info over rechten en plichten als werknemende en werkzoekende, afstempelen documenten deeltijds stempelen en verklaring van de VDAB, bemiddelen en adviseren inzake tewerkstelling en werkloosheid, advies bij beheren van werkloosheidsadministratie.

3.5.3.2 Hulpverlening**Integrale hulpverlening**

De aangeboden hulpverlening vertrekt steeds vanuit dezelfde visie namelijk hanteren van verschillende methodieken, aangepast aan de cliënt en vertrekkende vanuit het systeemtheoretisch denken. Elke vorm van inzet, hoe klein ook, is belangrijk! De laatste jaren is de Sociale Dienst zich meer gaan toespitsen op het aanbieden van een 'complete' hulp-/dienstverlening, met het oog op verbetering van de situatie van de cliënt en het werken naar verzelfstandiging. Deze integrale aanpak gebeurt volgens het vermogen en het tempo van de cliënt.

Vanuit de Sociale Dienst wordt ons huidig aanbod doorlopend getoetst aan de ontwikkelingen in de maatschappij en de noden die hierdoor ontstaan. Waar nodig wordt het aanbod aangepast. Bij het detecteren van noden waar nog geen aanbod voor is, zullen de nodige stappen ondernomen worden om het vereiste aanbod te ontwikkelen of te laten ontwikkelen. Dit kan binnen het lokaal bestuur maar evengoed door externe organisaties. Afhankelijk van de noden en wie een antwoord zal trachten te bieden, zal de ontwikkeling van het nieuwe of aangepaste aanbod op korte of lange termijn gebeuren. Zo stond de Sociale Dienst aan de wieg van ons huidig aanbod ouderenzorg, kinderopvang, opvoedingsondersteuning en zeer recentelijk hierop aanvullend mee aan de wieg van gezinszorg in kader van opvoedingsondersteuning.

Afgelopen jaren lag het accent binnen de Sociale Dienst op schuldhelpverlening. Dossiers worden grondig besproken en er wordt steeds afgetoetst of elke cliënt op een voor hem aanvaardbare manier wordt begeleid. Ook hier blijft de integrale aanpak één van de succesfactoren.

Maatschappelijk werkers zetten zich meer dan 100% in voor de hulpvrager en werken bewust aan het verbeteren van ons aanbod.

'buddy'- project

Binnen ons cliëntenbestand is er een stijgend aantal cliënten die niet in de mogelijkheid zijn om alles op een rijtje te zetten. Vaak ligt de oorzaak bij gebrek aan structuur en het missen van een eigen netwerk. De algemene hulpverlening die vanuit een algemene Sociale Dienst van een OCMW wordt aangeboden, kan niet voor 100% beantwoorden aan de noden van deze cliënten.

Deze mensen vragen een andere aanpak van hulpverlening. Daarom werd ons professioneel team juni 2010 vervolledigd door de aanwerving van een 'sociaal werker'. De sociaal werker fungeert voornamelijk als 'buddy' van het cliënteel. De hiërarchie van mw/cliënt is niet aanwezig in de relatie tussen de sociaal werker en de cliënt. Er wordt als gelijke met elkaar omgegaan waardoor er meer vertrouwen komt in de hulpverleningsrelatie. De sociaal werker treedt hierdoor op als vertegenwoordiger van de cliënt of als bemiddelaar tussen cliënt en mw met het nodige respect voor de levenssfeer van de cliënt en zijn persoon.

Het hele hulpverleningsproces kadert in systeemtheoretisch denken. De sociaal werker vertrekt vanuit de inzet van de cliënt.

3.5.4 Maatschappelijke uitdagingen

Onze opdracht zal er altijd in bestaan om voor alle burgers van onze gemeente de mogelijkheid te scheppen om op een menswaardige manier te kunnen leven. Dit met blijvende bijzondere aandacht voor kansengroepen.

Hierbij maken we een onderscheid in de aandacht op verschillende levensdomeinen en de aandacht voor verschillende doelgroepen.

3.5.4.1 Levensdomeinen

Recht op huisvesting

Er zal geen enkel levensdomein aan aandacht verliezen. Huisvesting blijft echter één van de belangrijkste grondrechten. Iedereen heeft recht op een degelijke **huisvesting** en we moeten hierop ook durven inzetten.

Een **woon-/energieloket** zal er zeker toe bijdragen dat de burger zijn weg vindt in het kluwen van energiebesparende ondersteuningsmaatregelen, premies en de rechten en plichten van huurder of verhuurder. Hierbij moet vooral aandacht geschonken worden aan de communicatiekloof die er nu bestaat. Het zijn voornamelijk onze kansarmen die behoren tot de minder geïnformeerde groep.

Activering = meer dan alleen tewerkstel- ling

Op gebied van **tewerkstelling** pleiten we ervoor om tewerkstelling ruimer te zien en te spreken van 'activering'. Activering heeft als doel om op het niveau van de cliënt:

- de maatschappelijke integratie van cliënten te bevorderen
- de persoonlijke ontwikkeling en eigenwaarde van cliënten te verhogen
- de hulpverleningsafhankelijkheid van cliënten te doorbreken
- het sociaal netwerk van cliënten te versterken.

Activering is niet noodzakelijk het synoniem voor tewerkstelling. Ook hier is de inzet en inbreng van de cliënt tijdens zijn hulpverleningsproces belangrijk. Het is belangrijk om binnen de intergemeentelijke samenwerking te komen tot één visie over activering omdat we voor een gezamenlijke tewerkstellingsdienst hebben gekozen.

**Wie ben ik?
Wat ben ik?
Waar ben ik?**

"I think instead of worrying about why people don't believe in you, we should worry about why you don't believe in yourself"

Psychosociale problemen blijven een hele uitdaging. In de samenleving vervullen we steeds verschillende rollen: rol als partner, werknemer, ouder, kind, enz. Dit zorgt voor innerlijke conflictsituaties die kunnen leiden tot conflictsituatie met de omgeving. Mogelijke pistes zijn bemiddeling bij relationele problemen, preventief optreden om aantal zelfdodingen te verminderen, drugpreventie, ondersteuning mantelzorgers en andere vrijwilligers (zie nota Zorg & Gezondheid), ... Met de opstart van onze Dienst OpvoedingsOndersteuning is hiervoor een eerste kleine aanzet gegeven. Het blijkt ondertussen dat dit zeker geen slechte keuze was.

Eerstelij

Tweedelij

Het doorverwijzen naar gespecialiseerde hulpverlening is problematisch. De oorzaak is de lange wachtlijsten en foutieve of dubbele diagnose. Eerste en tweede lijndiensten kennen elkaar te weinig. Elkaars werkveld leren kennen en respecteren zal ertoe bijdragen dat de Sociale Dienst zijn draaischijffunctie kan waarmaken. Er zal altijd een groep zijn waarvoor er beperkte of geen doorverwijsmogelijkheden zijn zoals bv. multiproblemdossiers. Het is dan de taak van de Sociale Dienst om deze mensen op te vangen en eventueel de brug te maken naar uiteindelijk toch een mogelijke doorverwijzing. Daarbij stuiten we steeds op de specifieke kennis die nodig is om mensen met psychosociale problemen te kunnen begeleiden. We moeten de pistes van samenwerking met CAW/CGG of met een psycholoog gaan bestuderen en dit op intergemeentelijk vlak. Een samenwerkingsovereenkomst kan ervoor zorgen dat onze maatschappelijk werkers ondersteuning krijgen in het werken met mensen met psychosociale problemen. Anderzijds kan dit er ook toe bijdragen dat cliënten correct worden doorverwezen.

3.5.4.2 Doelgroepen

**Enkel generatie-
armen?**

Onze specifieke aandacht voor alle kansarmen neemt in de toekomst alleen maar toe. Daarbij komt de uitdaging om als Sociale Dienst klaar te staan voor de '**nieuwe armen**'. Door de geschiedenis heen worden mensen noodgedwongen plots geconfronteerd met 'het arm zijn'. Mensen die omwille van de economische crisis plots in een zeer moeilijke financiële situatie kwamen en voorheen niet noodzakelijk tot de kansengroepen behoorden. Dit fenomeen kreeg al vlug de benaming 'nieuwe armen'. Vandaag de dag worden we hier opnieuw mee geconfronteerd. De huidige economische crisis laat zijn sporen na in de verschillende lagen van de bevolking. Voor velen van hen is 'het arm zijn' een totaal nieuw gegeven. Vaak zijn het ook diegenen die voorheen vooroordelen hadden t.a.v. 'mensen in armoede'. Een groot deel van hen zal de weg naar onze dienst niet kennen. Belangrijk is dat we ook voor hen laagdrempelig werken. Dit vereist een heel andere insteek. In eerste instantie is het belangrijk om open communicatie te voeren en het Herenthuis verder uit te werken.

Op eigen benen

Een volgende uitdaging qua doelgroepen is een hulpverleningsaanbod voorzien voor **jongeren** en **jongvolwassenen**. Maatschappelijk werkers geven aan dat de nood aan thuisbegeleiding van jongeren stijgt. De laatste jaren kenden we een toename van jongeren die sneller op eigen benen gaan staan en vaak ook breken met familie/vrienden waarbij ondersteuning vanuit hun netwerk verdwijnt. Jongeren dreigen in een roerloze situatie te komen waar ze moeilijk zonder begeleiding uit geraken. Momenteel zijn er veel jongeren die hun weg vinden naar het OCMW voor budgetbeheer. Het is voornamelijk in deze dossiers dat mw's aanhalen dat voor sommigen thuisbegeleiding extra ondersteuning kan bieden. Budgetbeheer is immers een ideale insteek voor andere hulp-/dienstverlening. Dit is al bewezen door onze Dienst OpvoedingsOndersteuning.

Thuisbegeleiding voor deze categorie is slechts 1 aspect, maar zou in elk geval al een goede aanvulling zijn op ons aanbod budgetbeheer om van hieruit stap voor stap op andere levensdomeinen te werken. Ook hier weer die integrale aanpak die we hoog in ons vaandel dragen.

Meer dan ooit worden we geconfronteerd met **mensen met een verslavingsproblematiek**. Dit gaat van medicatie, drankmisbruik tot het gebruik van harddrugs. Druggebruik binnen onze gemeente is een reëel probleem. Een samenwerking tussen politie Neteland, gemeente en OCMW dringt zich op. Daarnaast is het uitwerken van een eigen drugbeleid op cliëntniveau binnen onze Sociale Dienst een prioriteit. Kennisuitbreiding binnen de Sociale Dienst is belangrijk om deze cliënten optimaal te kunnen ondersteunen. Dit kan door te investeren in eigen personeel, maar een samenwerking met bestaande initiatieven biedt een breder kader waarbinnen gewerkt kan worden.

3.6 SWOT – analyse

Sterktes	Zwaktes
<ul style="list-style-type: none"> - professie van het personeel - gemotiveerd en jong team - toegankelijke, kwaliteitsvolle en laagdrempelige hulp- en dienstverlening - loket SD onderdeel van Herenthuis - vernieuwende werking - samenwerking tss verschillende loketten - integrale hulpverlening - team bestaande uit mw's en sociaal werker - overleg - zelfkritisch - trekker binnen ISOM 	<ul style="list-style-type: none"> - zeer beperkte werkruimte en ontvangstruimte SD - beperkte toegankelijkheid - communicatie - proactief en preventief werken

Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> - intergemeentelijke samenwerking - opdrachten vanuit ministerie (verwarmingstoelage, socio-culturele participatie, ...)	<ul style="list-style-type: none"> - nieuwe regelgeving met name vreemdelingen - economische crisis - gezondheidsproblemen - mobiliteit - snel veranderende maatschappij - opgelegde opdrachten vanuit ministerie (onduidelijk, bereikt te weinig onze doelgroep, ...) - eerder toegekende voordelen aan bepaalde bevolkingsgroep door ministerie wordt terug ingetrokken - drugproblematiek in gemeente

4. Doelstellingen

STRATEGISCH DOEL 1:

Wij willen elke persoon het recht op maatschappelijke dienstverlening garanderen. We willen ons tot doel stellen eenieder in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid.

Tactische doelstelling 1.1:

We hebben aandacht voor alle levensdomeinen⁵ binnen het aanbod van de sociale dienst. De hulpverlening wordt afgestemd op de noden en behoeften van de cliënt, met inspraak van de cliënt.

Acties	Timing	Middelen
Registreren waar de probleemvelden zich bevinden	2011	regulier
Samenwerking tussen de sociale dienst, Kids & co (via o.a. opvoedingsondersteuning), Huis Driane (o.a. lokaal dienstencentrum) <ul style="list-style-type: none"> ➤ project Dementievriendelijke gemeente ➤ project Ongelijk gezond 	doorlopend	regulier/ subsidies
Voorzien van een fietsenverhuur om de tewerkstellingskansen van onze cliënten te verhogen	2011	€ 1.000
Bij elke reguliere vraag en in elk dossier wordt overgegaan tot rechtenonderzoek	doorlopend	regulier
Bij alle langdurige dossiers worden handelingsplannen voorzien en besproken op teamvergaderingen	doorlopend	regulier
Aanbod van schuldbemiddeling met mogelijkheid tot budgetbeheer, budgetbegeleiding, voorbereiding collectieve Schuldenregeling, ...	doorlopend	regulier
Aanbod van kosteloos advies, al dan niet juridisch	doorlopend	regulier
Schuldenlast wegwerken in overleg met cliënt en op maat	doorlopend	regulier
Ondersteunen van het gewenst gedrag in het werken naar verzelfstandiging	doorlopend	regulier
Oorzaak van het gestelde probleem wordt achterhaald en aangepakt	doorlopend	regulier
Aanbod van nazorg bij stopzetting schuldhelpverlening (bv. opvolging CSR)	doorlopend	regulier
Preventief optreden door voeren van campagne d.m.v. o.a. organiseren van infoavonden, vorming voor kansengroepen, ...	doorlopend	regulier/ subsidies

⁵ Huisvesting, inkomen, gezondheid, tewerkstelling, ...

Alle middelen inzetten om iedereen met budgetvragen te bereiken door organiseren van budgetbus (rondrijdende info, als mensen niet tot bij ons komen gaan wij naar hen)	doorlopend	regulier/ subsidies
Efficiënt gebruik van communicatie KSZ en cliënten hierover vooraf inlichten en bevragen	doorlopend	regulier
Inzet van sociaal werker (buddy-project)	doorlopend	regulier/ subsidies
Extra inzet voor zoeken naar financiële middelen (subsidies)	doorlopend	regulier

Tactische doelstelling 1.2:

De hulp- en dienstverlening gebeurt op een toegankelijke manier.

Acties	Timing	Middelen
In kader van de grondrechten preventief optreden door informatiemomenten te organiseren	doorlopend	regulier/ subsidies
Samenwerking met CAW om JAC naar hier te krijgen	2011-...	regulier/ subsidies
Aanbieden van psychosociale ondersteuning via samenwerking met een psychiater, psycholoog of CAW/CGG	2012	regulier/ subsidies
Ontwikkeling van drughulpverlening door gespecialiseerde maatschappelijk werkster en door samenwerking met politie en gemeente	2011-...	regulier/ subsidies
Ontwikkelen van drugbeleid binnen loket SD (cliëntniveau)	2011	regulier

Tactische doelstelling 1.3:

Het OCMW zorgt voor een aanbod van toegankelijke woonegelegenheden waar ieder op een menswaardige manier kan leven.

Acties	Timing	Middelen
Renovatie gebouw Kloosterstraat 3-5	2010-...	LOI
Onderhoud van de sociale woningen	doorlopend	Budget patrimonium
Onderzoek naar mogelijkheid tot uitbreiding van eigen aanbod doorstroomwoningen	2012	regulier
Uitbreiding LOI plaatsen? (afhankelijk van Fedasil)	2010-...	LOI

Tactische doelstelling 1.4:***De Sociale Dienst spitst zich in het globale huisvestingsbeleid van het Lokaal Beleid toe op het sociale luik inzake huisvesting.***

Acties	Timing	Middelen
Organiseren van een lokaal behoeftenonderzoek rond huisvesting (i.s.m. de gemeente)	Opstart einde 2011	OCMW/ Gemeente
Organiseren van informatiemomenten voor huurder en verhuurder	1x/2 jaar	regulier
Een woonbegeleider die zich specifiek richt naar mensen binnen de sociale huisvesting (i.s.m. de gemeente en Zonnige Kempen)	Eind 2013	OCMW/ Gemeente/ ZK
Aansluiting Sociaal Verhuur Kantoor onderzoeken i.s.m. ISOM	Begin 2011	regulier
Kansarmen trainen en opleiden om woonproblemen aan te pakken	Begin 2012	regulier/ subsidies
Alle bewoners van eigen patrimonium krijgen aanbod woonbegeleiding via sociaal werker	doorlopend	regulier
Opstellen samenwerkingsprotocol tussen Zonnige Kempen en Sociaal Verhuur Kantoor	2012	regulier
Gebruik maken van bestaande initiatieven zoals de energiesnoeiërs om de doelgroep bewust met energie te leren omgaan	doorlopend	regulier
Preventief werken rond energieproblemen door bekend maken van bestaande initiatieven bij doelgroep	doorlopend	regulier/ subsidies
Onderzoek naar nood aan energiecél i.s.m. gemeente	Begin 2012	OCMW/ Gemeente
Actief meewerken aan het toewijzingsreglement	2010-...	regulier

Tactische doelstelling 1.5:***De Sociale Dienst zorgt voor opvang en begeleiding van etnisch culturele minderheden.***

Acties	Timing	Middelen
Organiseren van inburgeringscursus (maatschappelijk vorming) in en over Herenthout	2012	LOI
Advies geven inzake het volgen van cursussen, toeleiden naar arbeidsbegeleidster indien werkvergunning, ...	doorlopend	LOI
Doelgroep leren kennismaken met waarom en hoe onderhouden van een woning d.m.v. opstart poetsproject 'start to clean' en info rond nutsvoorzieningen	Start begin 2011	LOI
Doelgroep laten kennis maken met 'euro' en gebruik van bankrekeningen	2012	LOI
In de vreemdelingendossiers op een eenvoudige duidelijke manier hun procedures uitleggen. Daar waarvoor advocaten geen tijd nemen, zal de mw extra aandacht aan besteden.	doorlopend	LOI

Tactische doelstelling 1.6:

De Sociale Dienst gaat in overleg met tewerkstellingspartners om een totaal aanbod te kunnen bieden rond tewerkstelling.

Acties	Timing	Middelen
Regelmatig overleg tussen Sociale Dienst, tewerkstellingsdienst ISOM en Werkwinkel/PWA	4x/jaar	regulier
Vanuit ISOM mogelijkheden scheppen voor activering voor mensen met zeer beperkte mogelijkheden	doorlopend	regulier
Op regelmatige basis organiseren van infomomenten in samenwerking met tewerkstellingspartners (ook vakbonden, RVA, VDAB)	2x/jaar	regulier

Tactische doelstelling 1.7:

De Sociale Dienst zoekt samen met de cliënt naar het meest geschikte antwoord op hun budgetvragen.

Acties	Timing	Middelen
Doelstellingen ISOM rond budgethulpverlening mee helpen realiseren (cursus budget voor cliënten)	2010-...	regulier
Gerichte opleidingen voor mw's	doorlopend	Budget vorming
Samenwerking met WZK in kader van collectieve schuldenregeling	doorlopend	regulier
Juridische dienst opvolgen bij nazicht consumentenkrediet	doorlopend	regulier
1 mw is sleutelfiguur (aanspreekpunt intern en in samenwerking met ISOM en WZK)	doorlopend	regulier

Tactische doelstelling 1.8:

De Sociale dienst vergaart voldoende kennis rond psycho-sociale problemen en zoekt samen met de cliënt naar de meest gepaste oplossing.

Acties	Timing	Middelen
Doelstellingen ISOM rond psychosociale problemen mee helpen realiseren (gezamenlijke opleiding voor mw's, samenwerking CAW en CGG, intergemeentelijke aanwerving psycholoog)	2010-...	regulier
Opvolging sociale kaart	doorlopend	regulier
Cliëntoverleg organiseren	2011-...	regulier

STRATEGISCH DOEL 2:

Een kwaliteitsvolle algemene dienst-/hulpverlening wordt aangeboden dankzij de deskundigheid van het personeel met nadruk op klantvriendelijkheid en kwaliteit.

Tactische doelstelling 2.1:

De maatschappelijk werkers begeleiden het cliënteel volgens een methodiek (werkafspraken) die gezamenlijk wordt gedragen en afgestemd is op de specifieke taken van de hulpverlener.

Acties	Timing	Middelen
In teamverband worden duidelijke afspraken gemaakt die jaarlijks worden geëvalueerd	doorlopend	regulier
Het diensthoofd bewaakt de taakverdeling tussen maatschappelijk werkers onderling	doorlopend	regulier
Elke cliënt heeft recht op tijd, aandacht en correcte informatie in een vertrouwelijke sfeer	doorlopend	regulier

Tactische doelstelling 2.2:

De maatschappelijk werker volgt vorming die afgestemd is op haar/zijn werkgebied.

Acties	Timing	Middelen
Het bestuur creëert de mogelijkheid en geeft toestemming tot het volgen van gepaste vorming (competentieprofiel)	2010	regulier
Door een duidelijk overzicht van vormingsaanbod voorgeselecteerd volgens de verschillende werkgebieden van de maatschappelijk werkers	2013	regulier
De vergaarde kennis wordt gedeeld met collega's en geïntegreerd in de dagelijkse werking	doorlopend	regulier

Tactische doelstelling 2.3:

Het cliënteel wordt ten allen tijde met respect behandeld in een cliëntvriendelijke omgeving. Het werken met een toegankelijk loket in het kader van het Sociaal Huis staat hier centraal.

Acties	Timing	Middelen
Aangename en informatieve wachtruimte	doorlopend	regulier
Vlotte en duidelijke informatie aan loket	doorlopend	/
Door duidelijk overzicht van de verschillende loketten in het Sociaal Huis om de bezoekers correct te kunnen informeren	doorlopend	OCMW/ Gemeente

Tactische doelstelling 2.4:

Het diensthoofd van de Sociale Dienst biedt de nodige ondersteuning en begeleiding aan de hulpverleners met het oog op eenvormigheid van de dienst- en hulpverlening.

Acties	Timing	Middelen
Organiseren van regelmatig overleg met maatschappelijk werkers in zowel teamverband als individueel	doorlopend	regulier
Door het uitvoeren van functionerings- en evaluatiegesprekken	doorlopend	regulier

Tactische doelstelling 2.5:

Door een realistische 'caseload' beschikt elke maatschappelijk werker over voldoende ruimte om kwaliteitsvolle hulpverlening aan te bieden daar waar nodig.

Acties	Timing	Middelen
Jaarlijks toepassen van VVSG-personeelsnorm	1x/jaar	regulier

STRATEGISCH DOEL 3:

Zowel de interne als externe communicatie is transparant, uniform en functioneel.

Tactische doelstelling 3.1:

De steunverlening gebeurt op een transparante, uniforme en functionele wijze.

Acties	Timing	Middelen
Onderzoek naar mogelijkheden implementatie van de VVSG-steunnormen of instrument van KHK	2010-...	regulier
Evaluatie informaticapakket Neptunus (en eventuele aanpassing of andere leverancier)	Afhankelijk resultaat studie ICT	ICT

Tactische doelstelling 3.2:
De communicatie en de informatie naar cliënten toe gebeurt op een toegankelijke wijze.

Acties	Timing	Middelen
Onderzoek bij cliënten hoe op de beste manier kan geïnformeerd worden	2011	regulier
Communicatie voor jonge cliënten gebeurt via mail, facebook, ...	2012	ICT
Door het wekelijks doornemen van de toestroom van informatie, deze sorteren en uitdunnen en beschikbaar stellen voor het publiek	doorlopend	regulier
Door met regelmaat de website te updaten alsook de algemene folder van de Sociale Dienst	doorlopend	regulier
Door de verspreide informatie duidelijk en eenvoudig te houden	doorlopend	regulier
Het communicatieplan dat de administratief deskundige en beleidsmedewerker uittekenen zal voor het stuk OCMW/Sociale Dienst in overleg gebeuren met diensthoofd Sociale Dienst.	Einde 2011	regulier

5. Begroting

---

6. Aanvullingen na overleg met de Raad 20 november 2010

'Jullie beleid, onze prioriteit!'

Doel:

Raadsleden betrekken bij de beleidsplanning van de verschillende diensten. Dit door samen te discussiëren over de inhoud en prioriteiten aan te duiden.

De inhoud van de besprekingen, opmerkingen en aanvullingen worden in addenda toegevoegd aan elke beleidsnota.

Loket Sociale Dienst

- meer aandacht naar de aanpak van de verslavingsproblematiek, dit in samenwerking met politiezone Neteland en de gemeente
- aanpak van de psychosociale problematiek in samenwerking met CAW en CGG
- inclusieve aanpak van SD blijven behouden, zo is gebleken dat de insteek van de sociaal werker binnen de sociale dienst erg waardevol is
- huisvesting:
  - o geen antwoord op huisnood
  - o wachtlijst sociale huisvesting , huurprijzen privé veel te hoog: oefening maken rond steunnorm
  - o een woonbegeleider die zich richt naar mensen binnen de sociale huisvesting, idee samen bekijken met de gemeente
  - o SVK te weinig actief binnen Herenthout: oprichten van een eigen SVK binnen ISOM?
- budget- en schuldhelpverlening:
  - o Collectieve: proefperiode Welzijnszorg Kempen -> genoeg dossiers?
  - o Sommige mensen worden niet bereikt.
- tewerkstelling:
  - o Samenwerking tussen Contactpunt WW/PWA en de SD: mogelijkheden naar arbeidstrajectbegeleiding
  - o Kinderopvang belangrijke rol
  - o Mobiliteit: De Lijn, fietsenverhuur